

Національна академія педагогічних наук України
Державний вищий навчальний заклад
«Університет менеджменту освіти»
Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти
Кафедра відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій

Л. Л. Ляхоцька

ВІДКРИТА ОСВІТА ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
Збірник робочих навчальних програм спецкурсів навчального модуля
для слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів післядипломної
педагогічної освіти за змішаною формою навчання

Київ – 2016

Рецензенти:

Отиц О. М., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-методичної роботи та міжнародних зв'язків [ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України]

Марченко О. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики змісту освіти [Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти]

Л. Л. Ляхоцька

Відкрита освіта та дистанційне навчання: збірник робочих навчальних програм спецкурсів навчального модуля для слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів післядипломної педагогічної освіти за змішаною формою навчання. – К. : ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти» НАПН України, 2016. – 61 с. [електронний освітній ресурс] URL : <https://drive.google.com/open?id=0BwfRV2ZxOdMceURnaFp6Z0IxLUU>

Навчально-методичне видання є результатом практичної діяльності автора під час викладання на курсах підвищення кваліфікації в Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, а також експериментальної діяльності, наукових досліджень із теми «Теоретичні та методичні основи застосування технологій навчання в системі відкритої післядипломної освіти» (державний реєстраційний номер 0116U004868).

Матеріали містять робочі програми 7 спецкурсів із навчального модуля «Відкрита освіта та дистанційне навчання», структура яких складається з тематичного плану, змісту спецкурсу за темами занять, короткої методичної розробки кожного заняття, запитання і завдань для самостійної роботи слухачів, комплексу тестових (практичних) завдань для самоконтролю, за допомогою яких перевіряються знання, розуміння та навички слухачів, рекомендованої літератури та наочних матеріалів (аудіо-, відеозаписи занять, вебзанять та слайди презентацій) до кожного заняття кожного спецкурсу. Автор перевірила на практиці результативність розробленого навчально-методичного забезпечення як в очному, так і в дистанційному форматах.

Запропоноване видання буде корисним під час організації курсів підвищення кваліфікації в закладах післядипломної освіти.

Схвалено і рекомендовано до друку вченою радою Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України

(Протокол №6 від 8 грудня 2016 р.)

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «УПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ».....	6
2. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «МОБІЛЬНЕ НАВЧАННЯ».....	16
3. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «СТВОРЕННЯ ВІДЕОФРАГМЕНТІВ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»	21
4. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «ЕЛЕКТРОННІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ».....	33
5. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА БАЗІ СЕРВІСІВ GOOGLE».....	40
6. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ВЕБІНАРІВ».....	48
7. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ».....	55

ПЕРЕДМОВА

Змішане навчання – це навчальна методологія, викладання та підхід, який поєднує в собі традиційні методи в класі з комп'ютерною опосередкованою діяльністю для навчання. Пріоритетами цього навчання є комбінація різних технологій в єдиному інтегрованому навчальному підході¹.

Сучасні погляди на змішане навчання – це комбінації педагогічних теорій і технологій. Макдональд² зазначив три концептуалізації. По-перше, у вузькому сенсі це широко використовувана форма, в якій слухачі навчаються на курсах підвищення кваліфікації й беруть участь в асинхронних онлайн видах діяльності. По-друге, у ширшому сенсі, сформульовані межі онлайн курсу, які використовують синхронні зустрічі та мережеві технології з асинхронними роботами й можливими очними зустрічами. Третє, поєднання слухачів он-лайн, які взаємодіють, але фізично розділені.

Для курсів підвищення кваліфікації закладів післядипломної освіти змішане навчання розглядається як традиційний курс, де слухач протягом тижня слухає лекції, виконує практичне завдання в аудиторії, лабораторну роботу та бере участь у дискусії на семінарі. Для виконання аудиторних робіт передбачено самостійну роботу.

У дистанційному форматі слухач має таке ж саме навантаження, але в аудиторії він виконує тільки лабораторну роботу з попереднім тестуванням, яке показує його готовність до її виконання. Уся інша робота виконується вдома. У змішаному навчанні слухач вдома переглядає відео та читає теоретичний матеріал, на лекції відбувається його обговорення та виконання практичних завдань. Удома залишається тільки оформити роботи та залишити їх у дистанційному курсі. Обговорення проблемних питань починається на форумі та завершується на семінарі або навпаки. Активність слухачів у такому форматі підвищується. Традиційно змішане навчання

---

¹ Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук та ін.; за ред. В. М. Кухаренка. – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. – 284 с.

² Patricia Mc Gee, Abby Reis. Blended Course Design: A Synthesis Of Best Practices. Journal of Asynchronous Learning Networks, Volume 16: Issue 4, p.7- 22.

проходить у три етапи³: самостійне вивчення матеріалу, аудиторне інтерактивне заняття, продовження інтерактивного навчання і підтримка на робочому місці. Змішане навчання можна розглядати як інтеграцію формального й неформального навчання на робочому місці.

Навчально-методичне видання є результатом практичної діяльності автора під час викладання на курсах підвищення кваліфікації в Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, а також експериментальної діяльності науково-дослідної роботи з теми «Теоретичні та методичні основи застосування технологій навчання в системі відкритої післядипломної освіти» (державний реєстраційний номер 0116U004868).

Матеріали містять робочі програми 7 спецкурсів із навчального модуля «Відкрита освіта та дистанційне навчання», структура яких складається з тематичного плану, змісту спецкурсу за темами занять, короткої методичної розробки кожного заняття, запитань і завдань для самостійної роботи слухачів, комплексу тестових (практичних) завдань для самоконтролю, за допомогою яких перевіряються знання, розуміння та навички слухачів, рекомендованої літератури та наочності (аудіо-, відеозаписів занять, вебзанять та слайдів презентацій) до кожного заняття кожного спецкурсу. Автор перевірила на практиці результативність розробленого навчально-методичного забезпечення як в очному, так і в дистанційному форматах.

Запропоноване видання буде корисним під час організації курсів підвищення кваліфікації в закладах післядипломної освіти.

---

³ Blended Learning Systems: Definition, Current Trends, And Future Directions [Електронний ресурс]. URL : http://oldwww.sd91.bc.ca/frenchj/My%20Pages/e-articles/graham_intro.pdf

**1. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу
«УПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

1.1. Тематичний план спецкурсу

№ з\п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Теоретичні аспекти дистанційного навчання	Лекція	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
2	Упровадження дистанційного навчання в освітній процес навчального закладу	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
3	Професійні компетентності викладача-тьютора	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.

1.2. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Теоретичні аспекти дистанційного навчання

Основні педагогічні категорії: виховання, навчання, освіта, педагогічний процес, розвиток, формування людини. Навчання як спеціально організований, цілеспрямований і керований процес взаємодії тих, хто вчить і тих, хто вчиться, що передбачає засвоєння знань, умінь, навичок, формування світогляду, розвиток розумових сил і потенційних можливостей учнів, зміцнення навичок самоосвіти відповідно до визначених завдань. Форми навчання. Освіта як процес і результат засвоєння систематизованих знань, умінь і навичок.

Інноваційні педагогічні технології. Інноваційні тенденції розвитку освіти. Педагогічна інноватика в структурі нового знання. Сутність педагогічної інноватики. Класифікація педагогічних нововведень.

Педагогіка в сучасних інформаційних освітніх середовищах. Інформаційна освітня середовище (ІОС) як педагогічна система нового рівня. Поняття ІОС. Педагогічна система як теоретичне ядро всього ІОС. Новий напрям педагогічної науки, що досліджує педагогічні процеси в цьому новоутворенні, званому ІОС – «Електронна педагогіка». Складові освітнього процесу в ІОС, на прикладі віртуального представництва (ВП) навчального закладу в мережі Інтернету. Електронна педагогіка як цілісне педагогічне явище. Психолого-педагогічні проблеми інтернет-навчання.

Тема 2. Упровадження дистанційного навчання в освітній процес навчального закладу

Наукові дослідження вчених і практиків щодо технології впровадження дистанційного навчання в освітній процес навчальних закладів (на прикладі провідних навчальних закладів України: Міжнародної Української Школи, НТУ «Харківська політехніка», Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»). Поняття тьюторства. Онлайн компетенції тьютора за Салмоном Дж. Дидактичні основи дистанційного навчання. Сервіси Інтернет та технічні засоби для проведення онлайн занять. Організація навчального процесу у віртуальному середовищі. Аналітичний стан розвитку дистанційної форми навчання в структурі освітнього процесу навчального закладу. Аналіз моделей організації та впровадження дистанційної форми в структуру освітнього процесу навчального закладу (робота в мережі Інтернету). На основі узагальненого досвіду конструювання слухачами технології впровадження дистанційної форми в освітній процес закладу, який вони представляють.

Тема 3. Професійні компетентності викладача-тьютора

Розкриття ролі викладача вищої школи в інформаційному суспільстві. Суть поняття «тьюторство». Ситуація в освіті щодо професійної підготовки

викладачів для дистанційного навчання. Нормативні документи щодо професійної діяльності викладача/куратора-тьютора. Практична робота над створенням складових структури професійної компетентності викладача/куратора-тьютора навчальної групи.

1.3. План лекції

Тема 1. Теоретичні аспекти інноваційних педагогічних технологій

1. Основні педагогічні категорії.
2. Інноваційні педагогічні технології
3. Педагогіка в сучасних інформаційних освітніх середовищах

1.4. План тренінгів

Тема 2. Упровадження дистанційного навчання в освітній процес навчального закладу

1. Роль навчальних закладів у розвитку дистанційного навчання в освітньому процесі.
2. Моделі організації освітнього процесу за дистанційною формою навчання (досвід провідних українських навчальних закладів).
3. Конструювання власної моделі впровадження дистанційної форми в структуру освітнього процесу навчального закладу.

Тема 3. Професійні компетентності викладача-тьютора

1. Викладач/куратор-тьютор як суб'єкт дистанційного освітнього процесу.
2. Тьюторство як окремий вид викладацької та тренерської діяльності.
3. Формування професійної компетентності викладача/куратора-тьютора навчальної групи.

1.5. Самостійна робота слухачів

Питання і завдання для самостійної роботи слухачів:

1. Дайте визначення педагогічній категорії «освіта».
2. У чому полягає сутність педагогічної інноватики?
3. На прикладі віртуального представництва навчального закладу мережі Інтернет розкрийте складові освітнього процесу в інформаційному освітньому середовищі.
4. Назвіть психолого-педагогічні проблеми інтернет-навчання.
5. Назвіть навчальний заклад в Україні, який одним із перших запровадив нову форму навчання з використанням Інтернету.
6. Назвіть переваги дистанційної форми навчання над іншими формами, які застосовуються в українських вишах.
7. Яка типова технологія організації освітнього процесу у НЗ за дистанційною формою навчання?
8. Надайте Ваші пропозиції щодо удосконалення впровадження дистанційного навчання в НЗ.
9. Який навчальний заклад є лідером у впровадженні дистанційного навчання в післядипломну освіту і чому?
10. Чи можливо на сьогодні складання ЗНО/захист дипломних робіт учнів/студентів дистанційно?
11. Назвіть основні вимоги до освітньої діяльності викладача/куратора-тьютора.
12. Що таке професійна самосвідомість викладача? Розкрийте «Образ Я» педагога.
13. Виділіть спільні та відмінні риси в діяльності викладача системи очного навчання і викладача дистанційного навчання.
14. У чому полягає професійна компетентність викладачів, які працюють в умовах інноваційного навчання?
15. Що повинен знати та вміти викладач у галузі інноваційних педагогічних технологій?

1.6. Комплекс тестових (практичних) завдань для самоконтролю

№ з/п.	Теми занять	Тестові завдання (ТЗ), за допомогою яких перевіряються:		
		знання	розуміння	застосування
1	Теоретичні аспекти дистанційного навчання	<p>1) Е-педагогіка – це:</p> <p>а) педагогіка, яка, спираючись на досягнення класичної психолого-педагогічної науки, розроблює специфічні задачі створення і ефективного впровадження в освітню практику інформаційно-комунікаційної технології;</p> <p>б) наука про закони і закономірності виховання, освіти, навчання, соціалізації і творчого саморозвитку людини</p> <p>с) нова організація освіти на основі інформаційних технологій</p> <p>в) галузь науки, що розкриває сутність, закономірності утворення, роль освітніх процесів у розвитку особистості, розробляє практичні шляхи і способи підвищення їх результативності</p> <p>г) наука про сутність, закономірності, принципи, методи і</p>	<p>2) Теоретичним ядром інформаційного освітнього середовища є система:</p> <p>а) технічна;</p> <p>б) соціальна;</p> <p>в) навчальна;</p> <p>г) освітня;</p> <p>д) педагогічна</p>	<p>3) Навчальний процес інформаційного освітнього середовища в окремому навчальному закладі забезпечує:</p> <p>а) взаємопов'язаний набір сервісних служб (програмних модулів), який забезпечує можливість підготовки та проведення освітнього процесу;</p> <p>б) віртуальне представництво навчального закладу мережі Інтернету;</p> <p>в) викладач і учень;</p> <p>г) електронна навчальна частина (електронний деканат);</p> <p>д) програмний комплекс, який надає повний набір сервісних служб і інформаційних ресурсів</p>

		форми навчання і виховання людини		
2	Технологія впровадження дистанційної форми в освітній процес	1) Яким навчальним закладом в Україні був створений і випробуваний перший дистанційний курс: а) ЦППО НАПН України; б) НТУ «ХП»; в) НТУ «КП»; г) КНУ ім. Т. Г. Шевченка; д) Міжнародний науково-навчальний центр ЮНЕСКО/МПІ інформаційних технологій і систем НАН України і МОН України Кібернетичного центру ім. В. М. Глушкова	2) Перевагами дистанційного навчання у вишах є: а) об'єднання інформаційного, інтелектуального, творчого та науково-педагогічного потенціалу всього світового товариства в інтересах людини; б) підвищення заробітної платні викладачам вишів; в) зменшення навчального навантаження на викладачів вишів; г) позитивний вплив на вирішення комплексу соціально-економічних проблем; д) організація інклюзивного та неперервного навчання	3) Ефект дистанційного навчання залежить від: а) кількості студентів в групі; б) наскільки регулярно навчається студент; в) нині діючої законодавчої бази України; г) актуальності, повноти і систематичності мультимедійного освітнього контенту; д) достатнього фінансування для забезпечення матеріальної бази вишів
3	Викладач/куратор-тьютор: права й обов'язки	Відповідно до дистанційного навчання визначте більш точне значення «тьютор»: а) онлайн викладач;	До складу онлайн компетенцій тьютора входять: а) уміння	3) Викладач-тьютор виконує у процесі навчання такі функції: а) репетиторство; б) інформаційна;

	<p>б) співробітник базового навчального закладу, який має право вести заняття за дистанційною формою;</p> <p>в) викладач-консультант, який контролює навчальний процес у дистанційній формі й виконує одночасно функції викладача, консультанта й організатора (менеджера) освітнього процесу;</p> <p>г) викладач-наставник, репетитор;</p> <p>д) помічник викладача</p>	<p>працювати в навчальному процесі онлайн;</p> <p>б) участь у науковій діяльності;</p> <p>в) глибокі професійні знання предмета;</p> <p>г) знання педагогіки і психології;</p> <p>д) навички Інтернет-спілкування</p>	<p>в) співробітництво;</p> <p>г) технічна;</p> <p>д) організація дозвілля</p>
--	--	---	---

1.7. Рекомендована література

1. Теория и практика дистанционного обучения : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений /Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева; под ред. Е . С. Полат. – М. : Изд. центр «Академия», 2004. — 416 с.

2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / І. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.

3. Преподавание в сети Интернет / отв. ред. В. И. Солдаткин. – М. : Высшая шк., 2003. – 792 с.

4. Андреев А. А. Электронная педагогика: может она и существует. / А. А. Андреев. [Електронний ресурс].URL:
<http://www.e-learning.by/Article/Elektronnaja-pedagogika-mozhet-ona-i-suschestvuet/ELearning.html>

5. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. / В. Ю. Биков.– К. : Атіка, 2009. – 684 с.

6. Ляхоцька Л. Л. Формування професійної компетентності куратора-

тьютора навчальної групи. / Л. Л. Ляхоцька // Післядипломна освіта в Україні. – № 1 (20), 2012. – С. 71 – 74.

7. Сисоєва С. О., Осадчий В. В., Осадча К. П. Професійна підготовка викладача-тьютора : теорія і методика. – навч.-метод. посібник. / С. О. Сисоєва, В. В. Осадчий, К. П. Осадча – Київ; Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2011. – 280 с.

8. Ляхоцька Л. Л. Куратор-тьютор навчальної групи вищого навчального закладу післядипломної педагогічної освіти / Л. Л. Ляхоцька // Сборник научных трудов. – Х. : «Міськдрук», 2011. – С. 257 – 260

9. Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г. Тьютор. / В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко – К. : Мілленіум, 2004. – 106 с.

10. Рамкові рекомендації до структури ІКТ-компетентності освітян – «UNESCO ICT Competency for Teachers (UNESCO ICT – CFT)» [Електронний ресурс]. – URL : <http://www.microsoft.com/publicsector/ww/international-organizations/projects/Pages/ict-competency-framework.aspx>

11. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті [Електронний ресурс] / І. Д. Бех. – [Електронний ресурс]. – URL : <http://www.ipv.org.ua/component/article/8-beh/56-2012-09-04-22-32-01.html>.

12. Ляхоцька Л. Л. Дистанційне навчання як інноваційна технологія в системі підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти /Л. Л. Ляхоцька // Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Неперервна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи», 24 квітня 2015р., Умань. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sno.udpu.org.ua/forum/viewthread.php?thread_id=217

13. Мищишен А. В. Технології та інструменти відкритої післядипломної педагогічної освіти / А. В. Мищишен // ScientificJournal «ScienceRise» №4/5(9)2015. – С.73 – 77.

14. Ляхоцька Л. Л. Бібліографічний покажчик «Дистанційне навчання в Університеті менеджменту освіти НАПН України» / Л. Л.

Ляхощька – [Електронний освітній ресурс] URL :
<https://sites.google.com/site/openeducationppo/biblioteka>

15. Кухаренко В. Н. Комбинированное (смешанное) обучение / В. Н. Кухаренко. [Электронный ресурс]. URL : http://kvn-e-learning.blogspot.com/2012/08/blog-post_22.html

16. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. [Електронний ресурс]. URL :
<http://www.president.gov.ua/ru/documents/15828.html7>.

17. Олійник В. В. Відкрита післядипломна педагогічна освіта і дистанційне навчання в запитаннях і відповідях / В. В. Олійник; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. – К., 2013. – 329 с.

18. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки». [Електронний ресурс] URL :
<http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>

19. Положення про електронні освітні ресурси / Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 01.10.2012 № 1060 [Електронний ресурс] URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>

20. Положення про дистанційне навчання / Наказ МОН № 466 від 25.04.13 року. [Електронний ресурс] URL :
http://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/print/

21. Вимоги до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями / Наказ Міністерства освіти і науки України 30.10.2013 № 1518. [Електронний ресурс] URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1857-13>

1.8. Наочність до спецкурсу

Презентації

Відкрита освіта: організаційно-педагогічні аспекти –
<http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-46145222>

Теорія і практика дистанційного навчання –
<http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-46145052>

Організація і проведення навчальних занять в умовах ДН –
<http://www.slideshare.net/Kalachova/distant-zan-lekc>

Професійні компетентності викладача/куратора-тьютора –
<http://www.slideshare.net/Kalachova/tutor-kompet>

Технологія впровадження дистанційної форми в навчальний процес –
<http://www.slideshare.net/Kalachova/dn-tehnolog-1-30707331>

Відеоматеріал

Робота тьютора в дистанційному режимі (онлайн) –
https://www.youtube.com/watch?v=NHW0scoc4qU&index=2&list=PLUIrnoUOo8A_8MUFz7F0fgdXt-t_6NSo9

Робота тьютора в дистанційному режимі – <http://www.ex.ua/load/44479814>

Теорія і практика дистанційного навчання – <http://www.ex.ua/load/44475656>

Технологія впровадження дистанційної форми в освітній процес –
<http://www.ex.ua/load/44479716>

2. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «МОБІЛЬНЕ НАВЧАННЯ»

2.1. Тематичний план спецкурсу

№ з\п	Тема	Вид заняття	Години	ПБ викладача
1	Теоретичні аспекти мобільного навчання	Лекція	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
2	Можливості використання мобільного навчання в освітньому процесі	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
3	QR-коди у мобільному навчанні	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.

2.2. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Теоретичні аспекти мобільного навчання

Поняття мобільного навчання, його принципи, ознаки. З історії виникнення технології. Статистика використання мобільних пристроїв. Форми організації мобільного навчання. Навчальний контент для мобільних пристроїв (основні характеристики, можливості створення). Апаратні та програмні засоби мобільного навчання.

Тема 2. Можливості використання мобільного навчання в освітньому процесі

Переваги та недоліки мобільного навчання. Аналіз технічної та психологічної готовності учасників освітнього процесу до впровадження технологій мобільного навчання. Шляхи використання мобільних технологій в освітньому процесі (соціальні мережі, мобільні освітні додатки, месенджери). MLMS: задачі, вимоги, технічна реалізація. Проблеми впровадження мобільного навчання в освітній процес.

Тема 3. QR-коди у мобільному навчанні

Встановлення програмного забезпечення. Зчитування QR-кодів і можливості їх використання: квести, передача інформації, швидкий доступ, інтеграція друкованих видань із веб-ресурсами. Створення QR-кодів та їх розміщення на веб-ресурсах.

2.2. План лекції

Тема 1. Теоретичні аспекти мобільного навчання

1. Мобільні технології та мобільне навчання.
2. Поняття мобільного навчання та його принципи.
3. Форми організації мобільного навчання.
4. Навчальний контент для мобільних пристроїв (основні характеристики, можливості створення).

2.4. План тренінгів

Тема 2. Можливості використання мобільного навчання в освітньому процесі

1. Переваги та недоліки мобільного навчання.
2. Аналіз технічної та психологічної готовності учасників освітнього процесу до впровадження технологій мобільного навчання.
3. Шляхи використання мобільних технологій в освітньому процесі (соціальні мережі, мобільні освітні додатки, месенджери).

Тема 3. QR-коди у мобільному навчанні

1. Встановлення програмного забезпечення.
2. Зчитування QR-кодів та можливості їх використання: квести, передача інформації, швидкий доступ, інтеграція друкованих видань із веб-ресурсами.
3. Створення QR-кодів та їх розміщення на веб-ресурсах

2.5. Самостійна робота слухачів

Питання і завдання для самостійної роботи слухачів:

1. Визначте переваги та недоліки мобільного навчання.
2. Виділіть декілька категорій можливостей застосування мобільного навчання в освітньому процесі.
3. Назвіть форми та методи впровадження мобільних технологій в освітній процес.
4. Зробіть аналіз власної технічної та психологічної готовності до впровадження технологій мобільного навчання, такої готовності для вашого закладу, студентів/учнів.
5. Встановіть програмне забезпечення для створювання та зчитування QR-кодів, створіть власний код, інтегруйте його у електронні освітні ресурси або друковані видання.

2.6. Комплекс тестових (практичних) завдань для самоконтролю

Тестові завдання (ТЗ), за допомогою яких перевіряються:		
знання	розуміння	застосування
Мобільне навчання – це: а) використання мобільного телефону як засобу доступу до навчального контенту та інструменту взаємодії учасників освітнього процесу; б) використання мобільних пристроїв у процесі навчання та викладання; в) використання сучасних	Визначте переваги мобільного навчання: а) більш раціональне використання непродуктивного часу; б) компактність використання засобів навчання; в) вільний доступ до навчального контенту за будь-яких умов; г) яскравіша наочність у навчанні; д) необмежений час роботи;	Визначте можливі форми впровадження мобільних технологій в освітній процес: а) доступ до мережі Інтернет, навчального контенту; б) повноцінне віртуальне навчальне середовище; в) засіб відтворення

інформаційних технологій для безперешкодного доступу до навчального контенту незалежно від місця і часу навчання	е) широка доступність для тих, хто навчається; ж) готові навчальні матеріали у мережі Інтернет	звукових, текстових, відео- та інших файлів; г) засіб зв'язку викладача із тим, кого він навчає; д) засіб перегляду адаптованих електронних освітніх ресурсів
--	---	---

2.7. Рекомендована література

1. Бугайчук К. Л. Мобільне навчання: сутність і моделі впровадження в навчальний процес вищих навчальних закладів МВС України / К. Л. Бугайчук. // [Електронний ресурс] URL : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/e-journals/ITZN/2012_1/619-1916-1-RV.pdf

2. From e-Learning to iPad : How to Adjust the User Interface [Електронний ресурс] URL : <http://www.learningsolutionsmag.com/articles/606/from-elearning-to-ipad-how-to-adjust-the-user-interface>.

3. Голицына И. Н. Мобильное обучение как новая технология в образовании / И. Н. Голицына. [Електронний ресурс] URL : http://ifets.ieee.org/russian/depository/v14_i1/html/1.htm.

4. Калуга Т. А. Мобильное обучение в дистанционном образовании / Т. А. Калуга // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 12 (223), Ч. I. – С. 113 – 123.

5. Куклев В. А. Сущностные характеристики мобильного обучения как педагогической инновации / В. А. Куклев // Мир науки, культуры, образования. – 2008. – № 5(12). – С. 204 – 207

6. Семеріков С. О. Фундаменталізація навчання інформатичних дисциплін у вищій школі : монографія / С. О. Семеріков; наук. ред. М. І. Жалдак. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 340 с.

7. Мобильное обучение – второе рождение, но те же трудности [Электронный ресурс] URL : http://elearningtime.blogspot.com/2011/01/blog-post_17.html.

8. Мобильное обучение [Электронный ресурс] URL : <http://goo.gl/7UdXI>.

9. What is Mobile Learning? [Электронный ресурс] URL : <http://archive.excellencegateway.org.uk/page.aspx?o=135556>.

10. Мобільне навчання [Электронный ресурс] URL : <http://goo.gl/Yb9Pz>.

11. M-Learning and Mobility [Электронный ресурс] URL : http://www.educause.edu/ELI/LearningTechnologies/MLearningandMobility/12397?page_id=12397&bhcp=1.

12. What is m-learning? [Электронный ресурс] URL : <http://www.m-learning.org/knowledge-centre/whatismlearning>

2.8. Наочність до спецкурсу:

Мобільне навчання в Україні – <http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-36101262>

3. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «СТВОРЕННЯ ВІДЕОФРАГМЕНТІВ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»

3.1. Тематичний план спецкурсу

№ з\п	Тема	Вид заняття	Години	ПБ викладача
1	Теоретичні аспекти розробки та використання навчальних відеоматеріалів	Лекція	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
2	Створення відеофрагментів за допомогою прикладного програмного забезпечення	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
3	Інтеграція відеофрагментів із веб-ресурсами та електронними освітніми ресурсами	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.

3.2. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Теоретичні аспекти розробки та використання навчальних відеоматеріалів

Можливі шляхи створення відеоматеріалу. Прикладні програми для створення навчальних відеоматеріалів. Розгляд найпоширеніших програм для створення відео. Алгоритми підготовки до створення відеофрагмента презентації, інструктивного матеріалу, оперативної зйомки. Підготовка до проведення відеоконференції: індивідуальної, групової, адміністративної. Технічне забезпечення для створення відеоматеріалів. Аналіз відеосюжету.

Тема 2. Створення відеофрагментів за допомогою прикладного програмного забезпечення

Підготовка до створення відеосюжету. Імпорт файлів, створення відеозапису у програмі для редагування відео. Налаштування мікрофона та камери. Поняття титрів та їх параметри. Налаштування звуку: видалення шумів, зміна голосу, вирівнювання рівнів звучання. Налаштування панорамного масштабу. Створення виносів та налаштування їх параметрів. Налаштування ефектів переходу між окремими фрагментами майбутнього відеоматеріалу. Профілі збереження відеозапису: вибір формату відео, авторські права, параметри збереження.

Тема 3. Інтеграція відеофрагментів із веб-ресурсами та електронними освітніми ресурсами.

Поняття медіатеки. Фонд медіатеки. Структура бази даних. Нормативна база (зовнішні та внутрішні документи). Організаційна документація. Обладнання медіатеки. Завдання медіатеки. Штат медіатеки. Технічне обладнання. Відеохостинг (поняття та найпоширеніші сервіси). Пошук відеоматеріалів. Збереження відеоматеріалів на власний ПК (можливості використання різного програмного забезпечення та сервісів мережі Інтернету). Розміщення власних відеоматеріалів на відеохостингах, у соціальних мережах, на блогах. Організація медіатеки у мережі Інтернету (сервіс Яндекс. Відео)

3.3. План лекції

Тема 1. Теоретичні аспекти розробки та використання навчальних відеоматеріалів

1. Поняття аудіовізуальних засобів навчання та їх класифікація.
2. Методика використання аудіовізуального матеріалу.
3. Процес створення відеоматеріалу, технічні вимоги.

4. Психолого-педагогічні вимоги до створення і застосування аудіовізуального матеріалу.

5. Модель використання аудіовізуальних засобів навчання при змішаному навчанні.

3.4. План тренінгів

Тема 2. Створення відеофрагментів за допомогою прикладного програмного забезпечення

1. Створення відеозапису.
2. Налаштування розмірів майбутнього відео. Імпорт файлів.
3. Створення титрів до відеоролику. Налаштування звукового супроводу.
4. Налаштування панорамного масштабу, виносок, ефектів переходу.
5. Профілі збереження відеозапису.

Тема 3. Інтеграція відеофрагментів із веб-ресурсами та електронними освітніми ресурсами

1. Поняття медіа теки.
2. Пошук відеоматеріалів у глобальній мережі Internet і збереження їх за власний ПК.
3. Розміщення відеоматеріалів у глобальній мережі Internet.
4. Організація медіатеки у мережі Інтернету.

3.5. Самостійна робота слухачів

Питання і завдання для самостійної роботи слухачів:

1. На базі якого програмного забезпечення можна створювати відеофрагменти? Наведіть приклади.
2. Дайте означення поняття «програма».
3. Дайте класифікацію комп'ютерних програм за принципом роботи.
4. Які програми відеозапису Ви знаєте?

5. Порівняйте основні можливості різних груп програм відеозапису.
6. На основі підготовленої презентації створіть власний відеозапис за допомогою прикладного програмного забезпечення, використовуючи можливості із монтажу та редагування відео в обраній програмі.
7. Запишіть відеофрагмент звернення до власної групи слухачів щодо вивчення Вашого модуля.
8. Наведіть декілька означень поняття «медіа тека». До якого визначення Ви найбільше схильні?
9. Який штатний склад медіатеки є оптимальнішим з Вашого погляду відповідно до основних завдань структурного підрозділу?
10. Дайте визначенню поняттю «відеохостинг».

3.6. Комплекс тестових (практичних) завдань для самоконтролю

Тестові завдання (ТЗ), за допомогою яких перевіряються:		
знання	розуміння	застосування
<p>1. Програма – це ..? а) технічний засіб, завдяки якому працює ПК; б) спеціальне прикладне програмне забезпечення для виконання певних функцій; в) це система команд для машини, за якими остання виконує запроєктовані дії.</p>	<p>2. Для запису відеосюжетів часто використовують спеціальне прикладне програмне забезпечення або програми. Встановіть відповідність між групами програм та їх функціями: а) ці програми дають змогу самостійно розв'язувати певні задачі за короткий час із меншими зусиллями. Вони звільняють користувача від рутинної обчислювальної і статистичної роботи, надаючи йому свободу у виборі методів розв'язання конкретних</p>	<p>3. Для запису подій, що відбуваються на екрані комп'ютера, можна використовувати таке спеціальне програмне забезпечення: а) CamtasiaStudio; б) Photoshop; в) Skype; г) FileZilla; д) /ScreenRecorderGold; е) - FineReader</p>

	<p>задач і простір для творчості;</p> <p>б) до цього класу належать усі програми, які комбінують в собі ознаки двох або трьох класів програм;</p> <p>в) ці програми дозволяють вивчати будь-який розділ однієї дисципліни на основі моделі. Маніпулюючи доступними для зміни параметрами фізичних величин, за реакцією моделювальної системи можна визначити діапазон їх допустимих змін і усвідомити суть процесів, які відбуваються;</p> <p>г) ці програми призначені для навчання представленням фактичного матеріалу в тій чи іншій формі і контролю знань за допомогою тестів, практичних завдань і вправ. Навчання відбувається під керівництвом викладача або комп'ютера і використовується під час вивчення багатьох дисциплін;</p> <p>а) навчальні програми;</p> <p>б) моделювальні програми;</p> <p>в) інструментальне програмне забезпечення;</p> <p>г) інтегровані навчальні програми</p> <p>д) 1-в, 2-г, 3-б, 4-а</p>	
--	--	--

<p>4. Дайте визначення поняття «відеоконференція»:</p> <p>а) це галузь інформаційної технології, що забезпечує одночасно двосторонню передачу, опрацювання, перетворення і представлення інтерактивної інформації на відстань у режимі реального часу за допомогою апаратно-програмних засобів обчислювальної техніки;</p> <p>б) засіб навчання, який організовує відеоспілкування між учасниками навчального процесу;</p> <p>в) відеосюжети навчального змісту, що переглядаються в режимі онлайн</p>	<p>5. До адміністративних систем відеоконференцзв'язку можна віднести:</p> <p>а) вебіари;</p> <p>б) відеочати;</p> <p>в) відеоспілкування через вебкамеру;</p> <p>г) нараду керівних кадрів через відео трансляцію двох чи декількох точок з'єднання</p>	<p>6. Які системи із наведених Ви можете використати для проведення відеочату:</p> <p>а) YouTube;</p> <p>б) Skype;</p> <p>в) Mail.ru Агент ;</p> <p>г) CamStudio;</p> <p>д) ICQ;</p> <p>е) PowerPoint</p>
<p>7. Які категорії із наведених належать до категорій відеоконференцзв'язку:</p> <p>а) групові системи;</p> <p>б) адміністративні системи;</p> <p>в) організаційні системи;</p> <p>г) системи взаємодії;</p> <p>д) індивідуальні системи</p>	<p>8. До аудіовізуальних засобів навчання належать:</p> <p>а) вебіари;</p> <p>б) електронний підручник;</p> <p>в) відеофрагменти;</p> <p>г) навчальна телепередача;</p> <p>д) інтерактивні тести;</p> <p>е) віртуальне навчальне середовище</p>	<p>9. Які апаратно-програмні засоби Вам знадобляться для здійснення індивідуального відеоконференцзв'язку:</p> <p>а) веб-камера;</p> <p>б) потужна цифрова камера;</p> <p>в) інтерактивна дошка;</p> <p>г) кімната селекторного зв'язку;</p> <p>д) мікрофон;</p> <p>е) спеціальне програмне забезпечення</p>
<p>10. Дайте визначення поняттю «подкастинг»:</p> <p>а) процес створення і</p>	<p>11.Що можна вважати недоліком, перешкодою у використанні</p>	<p>12.Для проведення індивідуальних дистанційних</p>

<p>поширення аудіо- або відеопередач у всесвітній мережі Інтернету; б) окремий файл або регулярно оновлювана серія файлів, які постійно публікуються за однією адресою в Інтернеті; в) відеосюжети навчального змісту, що переглядаються в режимі онлайн</p>	<p>подкастингу: а) низька швидкість Інтернету; б) відеоформат; в) суттєві витрати часу на підготовку потрібних матеріалів викладачем, г) складна процедура публікації матеріалів</p>	<p>консультацій найкраще використовувати: а) відеозв'язок; б) форуми; в) вебінари; г) відеофрагменти; д) текстові інструкції</p>
<p>13. Подкастер – це людина, яка... а) створює подкасти; б) створює відео для подкастів; в) переглядає подкасти</p>	<p>14. Які додаткові можливості надають подкастинги для освітнього процесу? а) відновлення пропусків у навчальному матеріалі; б) додаткові ресурси для навчання; в) заміна викладача; г) повноцінна заміна підручника</p>	<p>15. Для яких з нижченаведених видів робіт можна використати відеофрагменти? а) контроль навчальних досягнень; б) мотивація при вивченні теми; в) пояснення нового матеріалу; г) виконання лабораторних робіт</p>
<p>16. Назвіть термін, значення якого відображено в описі: «викривлена проекція об'єктивної реальності, організована візуальними образами, звуками та відчуттями, що сприймаються людиною. Кожна з цих форм може задіяти будь-яку іншу систему сприйняття: образ-звук, звук-відчуття»: а) знакова інформація;</p>	<p>17. Оберіть із перелічених аспектів ті, що стосуються вимог до подання візуального матеріалу: а) оптимальний обсяг; б) доступність; в) науковість; г) економічність; д) цікавість; е) краса і естетичність; ж) креативність; з) прогресивність; и) гнучкість; к) динамічність</p>	<p>18. Основними правилами використання кольору під час створення візуального навчального матеріалу є: а) використання всього спектра відомих кольорів одночасно; а) використання асоціацій кольору та його емоційних характеристик; б) створення складних і унікальних фігур, що привертатимуть увагу;</p>

<p>б) аналогова інформація; в) відеоінформація; г) текстова інформація</p>		<p>в) використання тексту для детальних описів зображених малюнків і роз'яснення схем; г) забезпечення контрасту фігур; д) використання не більше 3-4 кольорів на одному кадрі</p>
<p>19. Розбивши екран на чотири рівні квадрати, ми отримаємо чотири зони сприйняття людиною візуальної інформації. Назвіть зону найефективнішого сприйняття.: а) правий нижній кут; б) лівий верхній кут; в) правий верхній кут; г) лівий нижній кут</p>	<p>20. В одиницю часу найкраще запам'ятовуються: а) речення; б) склади слів; в) букви; г) окремі слова; д) /групи слів</p>	<p>22. Рекомендується використовувати: 1) букви; 2) колір; 3) цифри; 4) геометричні фігури; а) для передачі інформації про назву предмета; б) кількісні показники; в) для значущості; г) для виділення чи унаочнення; д) 1-а; 2-в; 3-б; 4-г</p>
<p>22. До найпоширеніших функцій із редагування та монтажу відео належать: а) виноска; б) титри; в) опитування; г) анімація; д) /масштабування; е) онлайн трансляція</p>	<p>23. Для подання у відеосюжеті інформації про тематику відео, його автора тощо найкраще використовувати: а) виноска; б) титри; в) підписи; г) ефекти переходів</p>	<p>24. Який формат відео файлу буде найоптимальнішим у використанні: а. *.wmv; б. *.mp3; с. *.mov; б) - *.rm</p>
<p>25. Організація або служба, обов'язком якої є збирання, зберігання і надання користувачам мультимедійних матеріалів на електронних носіях – називається: а) Центр дистанційного</p>	<p>26. Найпоширенішими сервісами для збереження відеоматеріалів є: а) Rozetka; б) -Ucoz; в) Яндекс.Видео; г) Facebook; д) YouTube; е) Вікіпедія;</p>	<p>27. Який штатний склад Ви оберете для повноцінного функціонування медіатеки: а) керівник; а) лаборант; б) медіаспеціаліст; в) бухгалтер; г) бібліотекар;</p>

навчання; б) YouTube; в) відеохостинг; г) медіатека	а) Blogger	д) програміст; е) фахівець з роботи із персоналом; ж) звукооператор
28. Відеохостинг – це: а) файловий архів медіатеки, що містить відеоматеріали; б) веб-сайт, що дозволяє завантажувати і передивлятися відео у браузері; в) один із видів флеш-плеєра для перегляду відео безпосередньо з мережі Інтернет	29. Потокове відео – це: а) передача інформації за допомогою візуальних образів посередництвом відеозапису; б) технологія відеоконференції, що включає обмін текстовими повідомленнями в реальному часі (online), які миттєво відображаються у діалогових вікнах чату всіх учасників; в) технологія стискування та буферизації даних, які дозволяють передавати відео в реальному часі через Інтернет; г) короткий відеозапис навчального призначення	30. Яке програмне забезпечення можна використати для завантаження відеоматеріалів з мережі Інтернет: а) DownloadMaster; б) FlashPlayer; в) FVD Suit; г) CamStudio; д) MTorrent

3.7. Рекомендована література

1. Блажко Л. В. Методика підготовки викладачів закладів післядипломної педагогічної освіти до використання аудіовізуальних засобів навчання / Л. В. Блажко // Вісник післядипломної освіти : зб. наук. пр. ; редкол. : О. Л. Ануфрієва [та ін.]. – К. : Дорадо-Друк, 2005. – Вип. 5 (18) ; голов. ред. В. В. Олійник. – 2011. – 356 с. – С. 26–33.

2. Блажко Л. В. Методика підготовки дидактичного матеріалу з використанням аудіовізуальних засобів навчання в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників : методичні рек. / Л. В. Блажко, Л. Л. Ляхоцька. – НАПН України, Ун-т менедж. освіти. – К. : Вид-во УМО, 2011. – 48 с.

3. Блажко Л. В. Необхідні умови для створення і використання аудіовізуальних засобів навчання викладачами інститутів післядипломної педагогічної освіти / Л. В. Блажко // Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. – 2011. – № 13 (224), Ч. II. – С. 240 – 245.

4. Блажко Л. В. Організаційно-педагогічні умови використання аудіовізуальних засобів навчання викладачами інститутів післядипломної педагогічної освіти / Л. В. Блажко // Теорія та методика управління освітою : електр. наук. фахове вид. – 2011. – № 6. [Електронний ресурс] URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/Title6.pdf>

5. Ворона Ю. А. Медіатека як структурний підрозділ бібліотеки (концептуально-методичні поради щодо організації) / Ю. А. Ворона // Славутицька асоціація бібліотекарів. [Електронний ресурс] URL : <http://sas1.at.ua/publ/11-1-0-29>

6. Калачова Л. В. Використання аудіовізуальних засобів навчання в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників / Л. В. Калачова, Л. Л. Ляхощка // Електронні інформаційні ресурси : створення, використання, доступ : зб. матеріалів Респ. наук.-практ. Інтернет-конф. – Вінниця : Кондор, 2010. – С. 152 – 169.

7. Калачова Л. В. Медіатека як засіб збереження та систематизації мультимедійного матеріалу / Л. В. Калачова // Сучасний стан природничого-математичної та технологічної освіти : тенденції, перспективи : зб. матеріалів Міжнар. наук.-метод. конф. – Херсон : Айлант, 2010. – Вип. 13. – с. 65 – 67.

8. Калачова Л. В. Методика використання відеофрагментів при очно-дистанційній формі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів / Л. В. Калачова // Стратегія якості у промисловості та освіті : зб. матеріалів VI Міжнар. конф. – Дніпропетровськ; Варна, 2010. – Т. 2 (ч. I). – С. 463–466.

9. Калачова Л. В. Використання відеоматеріалів викладачами інститутів післядипломної педагогічної освіти на дистанційному етапі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів / Л. В. Калачова // Педагогічний альманах : зб. наук. пр. – Херсон: Вид-во РПО, 2010. – Вип. 5. – С. 130–135.

10. Кушакова Н. А. Нормативное обеспечение деятельности медиатеки. Проектная работа. Ин-т дистанционного образования Томского гос. Уни-та. [Электронный ресурс] URL : <http://ido.tsu.ru/nfpkikt/res4/KushakovaNA.pps>

11. Програма CamtasioStudio: Офіційний сайт компанії TechSmith [Електронний ресурс] URL : <http://www.techsmith.com/>

12. Програма HyperCam: офіційний сайт компанії Hyperionics [Електронний ресурс] URL : <http://www.hyperionics.com/>

13. Програма VirtualDub: сайт програмного забезпечення Skan.ru.Software [Електронний ресурс] URL : http://www.skan.ru/software/s813_virtualdub.html

14. Филягин Г. Как пройти в медиатеку / Г. Филягин // Компьютера ONLINE. [Электронный ресурс] URL : <http://www.computerra.ru/print/23082/>

3.8. Наочність до спецкурсу

Тема	Презентація	Відеоматеріал
Аудіовізуальні засоби навчання	http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-7244030	http://www.youtube.com/watch?v=QrmZRzbGOXQ&list=PLUIrnoUOo8A_FMhEfCFDaJZ9AmUyfUXeC
Методика використання аудіовізуального матеріалу	http://www.slideshare.net/Kalachova/2-7244080	http://www.youtube.com/watch?v=Vp9y31ME5Yg&list=PLUIrnoUOo8A_FMhEfCFDaJZ9AmUyfUXeC
Психолого-педагогічні вимоги до створення та застосування аудіовізуального матеріалу	http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-7250911	http://www.youtube.com/watch?v=9OOKslbFlr8&list=PLUIrnoUOo8A_FMhEfCFDaJZ9AmUyfUXeC
Методика створення відеоматеріалу	http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-7282218	
Створення відеофрагментів		http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/8 http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/7

		http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/3 http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/7 http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/5 http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/4 http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/2 http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/5 http://video.yandex.ru/users/kalachova-lyuda/view/9
Технології відбору відеоматеріалу у глобальній мережі Internet	http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-6313090	

4. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу «ЕЛЕКТРОННІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ»

4.1. Тематичний план спецкурсу

№ з\п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Теоретичні аспекти використання електронних освітніх ресурсів	Лекція	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
2	Розроблення електронного підручника	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
3	Створення електронного підручника з використанням програмного забезпечення	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л. канд. пед. наук, проф.

4.2. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Теоретичні аспекти використання електронних освітніх ресурсів

Поняття «електронний ресурс», «освітній електронний ресурс». Основні види та функціональна класифікація електронних освітніх ресурсів. Загальні вимоги до електронних освітніх ресурсів, їх експертиза. Нормативно-правові документи щодо електронних освітніх ресурсів. Інструментальні засоби для розроблення електронних освітніх ресурсів.

Тема 2. Розроблення електронного підручника

Визначення поняття «електронний підручник». Основні принципи створення електронного підручника: квантування, повноти, розгалуження, регулювання, накопичення. Етапи розроблення. Основні особливості організації навчального матеріалу. Вимоги до оформлення та структури матеріалу. Вимоги до оформлення інформаційних матеріалів (текст, анімація, ілюстрації, відео, звук). Навігація та додаткові функції (пошук, перехід між

сторінками, закладки тощо). Основні переваги та недоліки електронного підручника як засобу навчання. Використання електронного підручника у навчальному процесі.

Тема 3. Створення електронного підручника з використанням програмного забезпечення

Формати збереження електронного підручника (їх переваги та недоліки). Програмне забезпечення для створення електронних підручників: Sunrav Bookoffice, Nata eBook Compiler Gold, eBook, Sbookbuilder та ін.

4.2. План лекції

Тема 1. Теоретичні аспекти використання електронних освітніх ресурсів

1. Основні види та функціональна класифікація електронних освітніх ресурсів.
2. Загальні вимоги до електронних освітніх ресурсів, їх експертиза.
3. Нормативно-правові документів щодо електронних освітніх ресурсів
4. Інструментальні засоби для розроблення електронних освітніх ресурсів.

4.4. План тренінгів

Тема 2: Розроблення електронного підручника

1. Визначення поняття «електронний підручник».
2. Основні принципи створення електронного підручника: квантування, повноти, розгалуження, регулювання, накопичення.
3. Етапи розроблення.
4. Основні особливості організації навчального матеріалу.
5. Вимоги до оформлення та структури матеріалу.
6. Вимоги до оформлення інформаційних матеріалів (тексту, анімації, ілюстрацій, відео, звуку).

7. Навігація та додаткові функції (пошук, перехід між сторінками, закладки тощо).

8. Основні переваги та недоліки електронного підручника як засобу навчання.

9. Використання електронного підручника у навчальному процесі.

Тема 3. Створення електронного підручника з використанням програмного забезпечення

1. Формати збереження електронного підручника (їх переваги та недоліки).

2. Програмне забезпечення для створення електронних підручників: Sunrav Bookoffice, Nata eBook Compiler Gold, eBook, Sbookbuilder та ін.

4.5. Самостійна робота слухачів

Питання і завдання для самостійної роботи слухачів:

1. Що таке освітній електронний ресурс?

2. Перерахуйте, за якими ознаками можна характеризувати освітні електронні ресурси.

3. Що таке освітні веб-ресурси?

4. Перерахуйте, які бувають види освітніх сайтів.

5. Як здійснюється ефективний пошук інформації в мережі Інтернету?

6. Які найпоширеніші інтернет-ресурси використовуються в навчальному процесі?

7. Які можливості використання Інтернет у проектній діяльності? У чому полягає особливість використання Інтернет-ресурсів у навчальній діяльності?

8. Які проблеми необхідно розв'язувати для науково-методичного забезпечення дистанційної освіти?

9. Відвідайте два-три веб-сайти. Здійсніть аналіз інформації на цих сайтах. Що корисного на цих сайтах?

10. Дайте визначення поняття «електронний підручник».
11. Назвіть основні етапи розроблення електронного підручника.
12. Які вимоги щодо оформлення інформаційних матеріалів електронного підручника Ви можете назвати?
13. Які особливості структури електронного підручника?
14. Яких додаткових функцій щодо інтерфейсу користувача потребує електронний підручник?
15. Яке програмне забезпечення можна використати для створення електронного підручника?
16. Які найпоширеніші формати збереження електронного підручника? Яке додаткове програмне забезпечення може знадобитися для перегляду деяких форматів електронного підручника?
17. Які особливості використання електронного підручника у навчальному процесі?

4.6. Комплекс тестових (практичних) завдань для самоконтролю

№ з/п.	Теми заняття	Тестові завдання (ТЗ), за допомогою яких перевіряються:		
		знання	розуміння	застосування
1	Теоретичні аспекти використання електронних освітніх ресурсів	1) Відповідно до класифікації ЕОР за технологією розміщення вони поділяються на: а) автономні; б) мережні; в) комбіновані; г) паперові; д) електронні; е) віртуальні	2) ЕОР повинні відповідати таким вимогам: а) відповідність програмі з навчального предмета; б) обов'язкове дублювання у паперовому вигляді; в) наявність відповідних методичних рекомендацій щодо використання ЕОР у професійній діяльності	3) Електронна бібліотека цифрових об'єктів повинна: а) підтримувати певний універсальний формат даних; б) містити систему пошуку даних; в) обов'язково мати он-лайн режим роботи;

			<p>вчителя/викладача; г) дотримання чинних санітарних норм та ергономічних, програмно-технічних вимог до ЕОР; д) обов'язковий он-лайн формат використання; е) дотримання законодавства України щодо захисту авторських прав; ж) кросплатформеність</p>	<p>г) підтримувати різні типи даних при збереженні</p>
2	<p>Створення електронного підручника з використанням програмного забезпечення</p>	<p>1) Дайте визначення поняттю «електронний підручник»:</p> <p>а) сукупність веб-сторінок, об'єднаних як за змістом, так і навігаційно; б) електронний засіб навчання, що містить систематизований матеріал із відповідної науково-практичної галузі знань, забезпечує творче й активне оволодіння знаннями, вміннями і навичками в цій галузі, безперервність і повноту дидактичного циклу процесу</p>	<p>2) Розташуйте етапи створення електронного підручника у правильній послідовності:</p> <p>а) апробація; б) визначення цілей і завдань розроблення; в) коригування; г) розроблення структури; підготовка методичної допомоги для користувача; д) розробка змісту за розділами і темами; е) підготовка сценаріїв окремих структур електронного посібника; ж) програмування</p>	<p>3) Який формат електронної книги буде найбільш зручним для використання кінцевим користувачем?</p> <p>а) *.djvu; б) *.pdf; в) *.exe; г) *.html</p>

		навчання; в) окремих файлів або регулярно оновлювана серія файлів навчального змісту, які постійно публікуються за однією адресою в Інтернеті		
--	--	---	--	--

4.7. Рекомендована література

1. Балыкина Е. Н. Подходы к проектированию компьютерных тестов учебных достижений по историческим дисциплинам / Е. Н. Балыкина // Информационное обеспечение исторического образования : сб. ст. / под ред. В. Н. Сидорцова, А. Н. Нечухрина, Е. Н. Балыкиной. – Минск ; Гродно, 2003. – Вып. 3. – С. 67–75.

2. Бугайчук, К. Л. Електронний підручник: поняття, структура, вимоги / К. Л. Бугайчук // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2011. – № 2 (22). [Електронний ресурс] URL : <http://www.journal.iitta.gov.ua>

3. Кононець Н. В. Аспекти педагогічної майстерності викладача: розробка електронних підручників / Н. В. Кононець // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. – Мінськ, 2009. – № 6. – С. 202 – 210. [Електронний ресурс] URL : www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpm/2009_6/konones.pdf

4. Нужны электронные учебники // Библиотекари Беларуси : библиотечный блог. [Электронный ресурс] URL : <http://www.inf.by>autor/library>

5. Видання. Основі види. Терміни та визначення : ДСТУ 3017-95 [Чинний від 1996-01-01]. – К. : Держстандарт України, 1995. – 47 с. – (Національний стандарт України).

6. Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості [Текст] : ДСТУ 7157:2010 [Чинний від 2010-01-07]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 18 с. – (Національний стандарт України).

7. Электронные издания. Основные виды и выходные сведения. Межгосударственный стандарт СИБИД : ГОСТ 7.83-2001 [Чинний від 2002-01-07] [Електронний ресурс] URL : <http://www.internetlaw.ru/intlaw/laws/gost-about.htm>

8. Положення про електронні освітні ресурси. – Затв. наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 01.10.2012 р. № 1060. [Електронний ресурс]. URL : www.mon.gov.ua

9. Башмаков А. И. Разработка компьютерных учебников и обучающих систем / А. И. Башмаков, И. А. Башмаков – М. : Информ.-изд. дом «Филинь», 2003. – 616 с.

10. Видання. Основні види. Терміни та визначення [Текст]: ДСТУ 3017-95 [Чинний від 1996-01-01]. – К. : Держстандарт України, 1995. – 47 с. – (Національний стандарт України).

11. Гриценчук О. О. Електронний підручник і його роль у процесі інформатизації освіти / О. О. Гриценчук // Інформаційні технології і засоби навчання / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука; Ін-т засобів навчання АПН України. – К., 2005. – С. 255–261.

12. Зими́на О. В, Кириллов А. И. Рекомендации по созданию электронного учебника / О. В. Зими́на, А. И. Кириллов М., 2003. [Электронный ресурс] URL : http://www.academiaxxi.ru/Meth_Papers/AO_recom_t.htm.

4.8. Наочність до спецкурсу

Презентація

Розробка та створення електронного підручника – <http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-45208413>

**5. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу
«ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА БАЗІ СЕРВІСІВ GOOGLE»**

5.1. Тематичний план спецкурсу

№ з\п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Теоретичні аспекти використання хмарних технологій	Лекція	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
2	Створення персонального сайту викладача	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
3	Інструменти комунікації Google	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.

5.2. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Теоретичні аспекти використання хмарних технологій

Сучасні досягнення комп'ютерних наук у сфері освіти: спільне використання даних у багатьох різних сховищах. Хмарні обчислення як система надання користувачеві повсюдного і зручного мережевого доступу до загального пулу інформаційних ресурсів (мереж, серверів, систем зберігання даних, додатків і сервісів), які можуть бути швидко надані та гнучко налаштовані на його потреби з мінімальними управлінськими зусиллями і необхідністю взаємодії з провайдером послуг (сервіс-провайдером). Переваги Гугл-сервісів в освітньому процесі.

Тема 2. Створення персонального сайту викладача

Персональний сайт викладача та його роль в освітній діяльності навчального закладу: інформування про діяльність викладача (навчальний процес, зв'язок із учнями (студентами, слухачами), плани та напрями роботи, результати наукових досліджень, робота з експериментальними базами тощо). Створення відкритого доступу до банку результатів освітньої діяльності та налагодження зворотного зв'язку між освітянами. Обмін передовим досвідом для прискорення впровадження нових розробок. Інформування про події та заходи, запрошення освітян до участі у спільній діяльності.

Сайт Google надає можливість безкоштовного створення на безкоштовному хостингу. Обмеження на розмір сайту – 100 МБ. Сайти Google зрозумілі і легкі для засвоєння навіть для тих, хто ще не має досвіду створення власних сайтів. Спрощені можливості завантаження на персональний сайт викладача будь-якого тексту, таблиць, презентацій або форми опитування використовуючи Google Docs, відеоролики з YouTube, можливість розміщення календаря і карти Google, а також використання великої кількості готових гаджетів з Google.

Тема 3. Інструменти комунікації Google

Корпоративні стандарти для налаштування робочої пошти. Заповнення календаря для організації робочого дня. Можливості сховища зберігання даних Google Disk. Hangouts як основний інструмент комунікації під час онлайн-занять та наукових конференцій.

5.2. План лекції

Тема 1. Теоретичні аспекти використання хмарних технологій

1. Основні поняття і термінологія.

2. Характеристики хмарних обчислень (самообслуговування, об'єднання ресурсів, швидка еластичність, облік споживання).
3. Інтернет-сервіси (інфраструктура, платформа, програмне забезпечення).
4. Види хмарних інфраструктур.
5. Національна освітня інформаційна мережа на основі хмарних обчислень.
6. Загальна характеристика сервісів Google.

5.4. План тренінгів

Тема 2. Створення персонального сайту викладача

1. Авторизація (створення) у власному аккаунті Google.
2. Робота за сторінкою Google Sites.
3. Обрання шаблону для створення сайту.
4. Назва сайту.
5. Обрання теми для візуального оформлення сайту.
6. Додаткові параметри.
7. Підтвердження створення сайту за допомогою коду.
8. Додаткові сторінки до створеного сайту.

Тема 3. Інструменти комунікації Google

1. Шляхи налаштування корпоративної робочої пошти.
2. Основні можливості хмарного сховища Диск Google: структурування великої кількості накопиченої інформації в процесі пошуку і аналізу літератури за темою дослідження та власних напрацювань користувачів; швидко синхронізувати інформацію, яка надходить із різних джерел, і зробити її доступною для кожного користувача, незалежно від місця його перебування; спільно редагувати документи; мережевий збір інформації від

багатьох користувачів; надання різних рівнів доступу до кожного окремого документа на диску (закритий від усіх, відкритий за посиланням, загальнодоступний, доступний певному колу користувачів, можливість скачування); інтеграція матеріалів диску з іншими сервісами, вільне поширення будь-яких матеріалів за допомогою віджетів та кодів упровадження; розміщення документів різних типів: для спільного використання, документів-шаблонів (документів певної структури), для ознайомлення (інформування щодо появи інноваційних розробок, участі у наукових заходах тощо), до виконання (розпоряджень, наказів, планів роботи тощо).

3. Hangouts – сервіс проведення відеотрансляцій та обміну повідомленнями (інструменти сервісу, особливості та недоліки, практична робота з сайтом Hangouts: <https://slack.com/apps/A0F7YS351-google-hangouts>)

5.5. Самостійна робота слухачів

Питання і завдання для самостійної роботи слухачів:

1. Розкрийте поняття «хмарні обчислення».
2. Назвіть характерні особливості хмарних обчислень.
3. Створіть із групою студентів (слухачів) корпоративну пошту, використовуючи сервіси Google, заповніть віртуальний диск навчальними матеріалами.
4. Створіть власний сайт викладача, розмістивши на ньому основну інформацію та матеріали, що висвітлюють Вашу професійну діяльність.
5. Використовуючи сервіс Hangouts, підготуйте та проведіть спілкування в режимі відеоконференції.

5.6. Комплекс тестових (практичних) завдань для самоконтролю

№ з/п.	Теми занять	Тестові завдання (ТЗ), за допомогою яких перевіряються:		
		знання	розуміння	застосування
1	Теоретичні аспекти використання хмарних технологій	<p>Хмарні технології – це:</p> <p>а) технології, що допомагають споживачам використовувати програми без установки і доступу до особистих файлів з будь-якого комп'ютера, що має доступ до мережі Інтернет;</p> <p>б) програмне забезпечення, яке дозволяє мати доступ до потужного віддаленого хостингу;</p> <p>в) це технології відеоконференцзв'язу, що підтримують зв'язок за допомогою портативних пристроїв</p>	<p>Визначте види хмарних сервісів:</p> <p>а) збереження даних;</p> <p>б) комунікація;</p> <p>в) спільна діяльність;</p> <p>г) опрацювання даних;</p> <p>д) демонстрація матеріалів;</p> <p>е) відтворення даних</p>	<p>У чому полягають переваги використання хмарних технологій:</p> <p>а) не потрібен власний ПК;</p> <p>б) не потрібні потужні ПК для користувачів;</p> <p>в) доступність з різних пристроїв;</p> <p>г) захист даних від втрат;</p> <p>д) безкоштовне програмне забезпечення для роботи;</p> <p>е) інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, що не потребує навчання</p>
2	Створення персонального сайту викладача	<p>Веб-сайт – це:</p> <p>а) сукупність логічно зв'язаної гіпертекстової інформації, оформленої у вигляді окремих сторінок і доступної в мережі Інтернет;</p> <p>б) інтернет-</p>	<p>Які користувачі можуть створити власний сайт за допомогою сайтів Google:</p> <p>а) ті, які мають власний аккаунт Google;</p> <p>б) зареєстровані на сервісі</p>	<p>Які параметри може налаштувати викладач на власному сайті Google:</p> <p>а) дизайн,</p> <p>б) шаблон сторінки,</p> <p>в) зміст сайту;</p>

		щоденник, що дає змогу хронологічно викладати певну інформацію; в) сукупність інформації, розміщеної в мережі Інтернету для загального перегляду	Google.Sites; в) будь-хто, хто має поштову скриньку	г) кількість сторінок; д) власні віджети; е) розмір шрифту
3	Інструменти комунікації Google	До інструментів комунікації Google належать: а) Hangouts; б) Skype; в) ICQ; г) iGoogle; д) VK; е) Facebook	Google Hangouts дає можливість: а) транслювати зустріч онлайн усьому світу; б) записати відео зустріч; в) редагувати запис зустрічі; г) виступати одночасно 20 учасникам; д) демонструвати Google-документи під час зустрічі	У онлайн зустрічі Google Hangouts можуть одночасно бути активними учасниками: а) до 5 осіб; б) до 10 осіб; с) до 20 осіб; д) необмежена кількість учасників

5.7. Рекомендована література

1. Войтович Р. В. Вплив глобалізації на систему державного управління: теоретико-методологічний аналіз: монографія / Р. В. Войтович / за заг. ред. В. М. Князева. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 680 с.

2. Internet World Stats : Usage and Population Statistics [Internet Users on December 31, 2011] [Electronic resource] URL : <http://www.internetworldstats.com> (Date of application 27.07.2012).

3. United Nations A/HRC/17/27 : General Assembly . [Electronic resource] URL : http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf (Date of application 27.07.2012).

4. The NIST Definition of Cloud Computing: NIST Special Publication 800-145, 7 pages (September 2011) [Electronic resource] URL : <http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf> (Date of application 27.07.2012).

5. Cloud Computing Synopsis and Recommendations : NIST Spec. Publ. 800-146, 81 pages (May 2012) [Electronic resource] URL : <http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-146/sp800-146.pdf> (Date of application 27.07.2012).

6. Горошко Е. И. Образование 2.0 – это будущее отечественного образования? (Попытка теоретической рефлексии. Часть 1) // Образовательные технологии и общество. – 2009. – Т.12. – № 2. – С. 455

7. Ляхоцька Л. Л. Організація наукової роботи на основі хмарних технологій : зб. метод. інструкцій / Л. Л. Ляхоцька Л. В. Калачова, А. В. Мишишен – К. : ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти» НАПН України, 2015. – 43 с.

8. Основы облачных вычислений (по рекомендациям NIST): [Блог Сергея Орлика] [Электронный ресурс] URL : <http://cloud.sorlik.ru/index.html> (дата обращения 28.07.2012)

9. Морзе Н. В. Педагогічні аспекти використання хмарних обчислень / Н. В. Морзе, О. Г. Кузьмінська // Інформаційні технології в освіті. – 2011. – № 9. – С. 20 – 29.

10. Про Національний проект «Відкритий світ» [Електронний ресурс]. URL : <http://www.ow.org.ua/company/> (дата звернення 28.07.2012)

11. Что такое облачные технологии? // Университетская книга: информац.-аналитический журн. [Электронный ресурс] URL : <http://www.unkniga.ru/innovation/tehnology/228-oblachnie-servicy-dla-bibliotek-i-obrazovaniya.html> (дата обращения 28.07.2012)

12. Воронкін О. С. «Хмарні» обчислення як основа формування персональних навчальних середовищ / О. С. Воронкін // Збірник наукових

праць : матеріали другої міжна. наук.-практ. конф. FOSS Lviv 2012, Львів, 26 – 28 квітня 2012 р. – Львів, 2012. – С.143 – 146.

5.8. Наочність до спецкурсу:

Відеоматеріали:

Створення сайту предмета/викладача на основі хмарних технологій –
<http://www.ex.ua/load/59798118>

Створення та використання блогу викладача в навчальному процесі –
<http://www.ex.ua/load/59798102>

**6. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу
«МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ВЕБІНАРІВ»**

6.1. Тематичний план спецкурсу

№ з\п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Теоретичні аспекти методики використання вебінарів в освітньому процесі	Лекція	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
2	Методика використання вебінару в освітньому процесі	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
3	Практичні аспекти підготовки вебінару	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.

6.2. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Теоретичні аспекти методики використання вебінарів в освітньому процесі

Використання ынтернет-технологій для створення, управління, забезпечення доступності та надійності, добору та використання освітнього контенту, збереження відомостей про учнів і студентів та для контролю їхньої успішності, для спілкування та комунікацій. Синхронні й асинхронні мережеві сервіси. Поняття вебінару. Основні функціональні можливості. Види вебінарів: промовебінар, відкритий вебінар, корпоративний, іміджевий, онлайн курси. Технічні вимоги (основні й додаткові) для адміністратора й учасника вебінару.

Тема 2. Методика використання вебінару в освітньому процесі

Етапи підготовки та проведення вебінару: організаційні моменти вебінарів (попередня підготовка, підведення підсумків після вебінару), організація робочого місця для успішного проведення, завчасна підготовка до участі та оголошення про дату та час його проведення, вибір теми, педагогічна доцільність постановки мети та завдань вебінару, добір матеріалу, який розглядатиметься на вебінарі, методична підготовка викладача та слухачів, сценарій проведення вебінару, підведення підсумків вебінару. Практичні поради з організації вебінару. Переваги та недоліки проведення вебінару в освітньому процесі.

Тема 3. Практичні аспекти підготовки вебінару

Платформи для проведення вебінарів (DidmDim, Comdi, WiZiQ, AdobeConnect). Цінові питання. Інтерфейс платформ: основні робочі ділянки та можливості. Налаштування апаратури для проведення й участі у вебінарі. Адміністрування вебінару (панель адміністратора, особливі можливості), надання прав користувачам (адміністратору, лектору, слухачам). Організація зустрічі (реєстрація, особистий кабінет, вибір часу, розсилка запрошень).

6.2. План лекції

Тема 1. Теоретичні аспекти методики використання вебінарів в освітньому процесі

1. Традиційні форми проведення занять у поєднанні із сучасними ІКТ.
2. Системи управління навчальним контентом (Веб 2.0, LCMS).
3. Інноваційні мережеві сервіси (Веб-каст, Блог, Вікі, електронна конференція)
4. Поняття та можливості вебінарів.

5. Основні функціональні галузь.
6. Види вебінарів.

6.4. План тренінгів

Тема 2. Методика використання вебінару в освітньому процесі

1. Технічні вимоги до проведення.
2. Організація вебінару.
3. Відповіді на питання, зворотний зв'язок.

Тема 3. Практичні аспекти підготовки вебінару

1. Розгляд різних платформ для проведення вебінарів.
2. Інтерфейс платформ для проведення.
3. Основні робочі ділянки.
4. Налаштування камери та мікрофона.
5. Адміністрування вебінару, права користувачів.
6. Організація зустрічі, запрошення.

6.5. Самостійна робота слухачів

Питання і завдання для самостійної роботи слухачів:

1. Дайте визначення поняття «вебінар».
2. Назвіть види вебінарів за метою їх проведення.
3. Укажіть переваги та недоліки вебінару як засобу навчання.
4. Назвіть основні функціональні можливості платформ для проведення вебінарів.
5. Перелічіть основні технічні вимоги для проведення вебінарів.
6. Розкажіть про необхідну організаційну підготовку для проведення вебінару.

7. Як організувати відповіді на питання у вебінарах?
8. Які можливості застосування вебінарів в освітньому процесі Ви бачите?
9. Як Ви вважаєте, які є основні перешкоди в активному застосуванні вебінарів як засобу навчання в освітніх закладах?
10. Назвіть найпопулярніші платформи для проведення вебінарів.
11. Чим відрізняються ролі адміністратора, лектора, слухача під час проведення вебінару щодо можливостей?
12. Які формати завантажуваних файлів підтримують платформи для проведення вебінарів?
13. Який алгоритм дій повинен виконати організатор вебінару для його проведення?
14. Як організувати запрошення потенційних учасників на вебінар?

6.7. Комплекс тестових (практичних) завдань для самоконтролю

Тестові завдання (ТЗ), за допомогою яких перевіряються:		
знання	розуміння	застосування
<p>1. Вебінар – це...</p> <p>а) блог (Інтернет-щоденник), який містить навчальну інформацію;</p> <p>б) інтернет-ресурс, що зберігає різного роду інформацію з метою її подальшого використання користувачами;</p> <p>в) інтернет-заняття зі слухачами посередництвом чату;</p> <p>г) семінар, що проводиться посередництвом мережі Інтернету, з</p>	<p>2. Найпоширенішими можливостями вебінарів є:</p> <p>а) багатостороння аудіо конференція;</p> <p>б) форум;</p> <p>в) чат;</p> <p>г) демонстрація власного робочого столу;</p> <p>д) дошка для малювання;</p> <p>е) медіатека матеріалів;</p> <p>ж) можливість учасників обміну</p>	<p>3. Які із згаданих сервісів можна використати для проведення вебінару:</p> <p>а) WiZiQ;</p> <p>б) DimDim;</p> <p>в) YouTube;</p> <p>г) Яндекс.Видео;</p> <p>д) ЯТВ;</p> <p>е) Comdi;</p> <p>ж) AdobeConnect;</p> <p>з) Twitter;</p> <p>и) Facebook</p>

використанням відеотрансляції учасників і можливістю обміну файлами та повідомленнями онлайн	файлами; з) відеотрансляція понад 100 учасників	
4. Оберіть види вебінарів: а) промовебінар; б) відкритий; в) постійнодіючий; г) індивідуальний; д) закритий; е) корпоративний; ж) іміджевий; з) онлайн курси; и) преміум	5. Якою є оптимальна тривалість вебінару: а) 45 хв – 1 год; б) 2 – 3 год; в) 15 – 30 хв; г) 3 – 6 год.	6. Які програмно-технічні вимоги є обов'язковими для участі у вебінарі в ролі слухача? а) YouTube; б) FlashPlayer; в) мікрофон; г) колонки або динамік; д) камера; е) програмне забезпечення вебінару
7. Які матеріально-технічні вимоги є обов'язковими для адміністратора (лектора) вебінару: а) мікрофон; б) FlashPlayer; в) колонки або динамік; г) камера; д) програмне забезпечення вебінару	8. Які з перелічених можливостей відповідають ролі слухача у вебінарі: чат; а) керування презентацією; б) можливість ставити питання виступаючому; в) керування правами користувачів; г) перегляд активного слайду презентації; д) відключення відеокамери промовця	9. Яким чином можна здійснювати запрошення на вебінар: а) через платформу для проведення; б) безпосередньо із вебінару; в) попередньо електронною поштою; г) попередньо телефоном; д) повідомивши час проведення колегам

6.8. Рекомендована література

1. Openmeetings. [Електронний ресурс] URL : <http://www.telebridge.ru>.
2. Средства синхронного и асинхронного электронного обучения. [Электронный ресурс] URL : <http://www.trainings.ru/>
3. Software as a service. Материал из Википедии — свободной энциклопедии. [Электронный ресурс] URL : http://ru.wikipedia.org/wiki/Software_as_a_service
4. Делор Ж. Образование: сокровище. Перспективы развития образования в XXI в. Отчет представленный ЮНЕСКО международной комиссией по вопросам образования. Париж: Юнеско, 1996. – 53 с.
5. Коневщинська О. Е. Організація процесу електронного навчання з використанням технології вебінару / О. Е. Коневщинська – [Електронний ресурс] URL : <https://core.ac.uk/download/files/341/11084021.pdf> Портал Smart education. Точка доступу - <http://www.smart-edu.com/>
6. Кухаренко В. М. Використання вебінарів у навчальному процесі / В. М. Кухаренко – Комп'ютер у школі та сім'ї, 2011. – № 2 (90). – С. 12 – 16.
7. Морзе Н. В. Методичні особливості вебінарів, як інноваційної технології навчання / Н. В. Морзе – [Електронний ресурс] URL : http://elibrary.kubg.edu.ua/918/1/N_Morze_O_Ihnatenko_ITO_4.pdf
8. Освіта в Європі у 2020 – 2030 роках. Прогноз. [Электронный ресурс] URL : <http://www.pontydysgu.org/2010/01/crowd-sourcing-the-european-foresight-studyyour=chance-to-be-an-expert/> 8. Енциклопедія освіти. АПН. – Юріном Інтер, 2008.
9. Що таке Вебінар? // Технології Веб 2.0. [Электронный ресурс] URL : <http://web2.in.ua/2010/01/18/scho-take-vebinar.html>

6.9. Наочність до спецкурсу

Презентація

Методика підготовки, організації та проведення навчального заняття у вебінарі [Електронний ресурс] URL : <http://www.slideshare.net/Kalachova/ss-30080362>

Відеоматеріал

Методика підготовки, організації та проведення навчального заняття у вебінарі [Електронний ресурс] URL : <http://www.ex.ua/load/59797982>

**7. Робоча навчальна програма навчального спецкурсу
«СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ
УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ»**

7.1. Тематичний план спецкурсу

№ з\п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Теоретичні аспекти використання соціальних мереж в освіті	Лекція	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
2	Переваги та недоліки використання соціальних мереж в освіті	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.
3	Використання соціальної мережі Facebook в освітньому процесі та міжособистісній взаємодії науково-педагогічних працівників	Тренінг	2	Ляхоцька Л. Л., канд. пед. наук, проф.

7.2. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Теоретичні аспекти використання соціальних мереж в освіті

Поняття та основні принципи соціальних мереж, їх класифікація. Історія поширення, статичні дані. Соціальні мережі як засіб неформальної та інформальної освіти. Педагогічні можливості та функції соціальних мереж в освіті.

Тема 2. Переваги та недоліки використання соціальних мереж в освіті

Можливості використання соціальних мереж в освіті. Перешкоди у ефективності використання таких мереж у процесі навчання.

Тема 3. Використання соціальної мережі Facebook в освітньому процесі та міжособистісній взаємодії науково-педагогічних працівників

Використання соціальних мереж в освітньому процесі; виявлення та усунення перешкод для ефективності їх використання. Методика організації освітньої діяльності в соціальній мережі Facebook: створення груп за інтересом і сферою діяльності і робота з ними; проведення чат-конференцій; робота з поштою; користування Facebook-календарем; завантаження фото та відео.

7.2. План лекції

Тема 1. Теоретичні аспекти використання соціальних мереж в освіті

1. Соціальні мережі як засіб неформальної та інформальної освіти.
2. Поняття й основні принципи соціальних мереж, їх класифікація.
3. Історія поширення, статичні дані.
4. Педагогічні можливості та функції соціальних мереж в освіті.

7.4. План тренінгів

Тема 2. Переваги та недоліки використання соціальних мереж в освіті

1. Функціональні можливості соціальних мереж загальної тематики (MySpace, Вконтакте, Однокласники, Google+).
2. Визначення переваг й недоліків використання соціальних мереж в освіті.

Тема 3. Використання соціальної мережі Facebook в освітньому процесі та міжособистісній взаємодії науково-педагогічних працівників

1. Організація освітньої діяльності в соціальній мережі Facebook.
2. Створення груп за інтересом та сферою діяльності і робота з ними.

3. Проведення чат-конференцій.
4. Робота з поштою.
5. Користування Facebook-календарем.
6. Завантаження фото та відео.

7.5. Самостійна робота слухачів

Питання і завдання для самостійної роботи слухачів:

1. На яких принципах створено соціальні мережі?
2. Визначте групи соціальних мереж за їх класифікацією.
3. У чому полягають недоліки соціальних мереж загального призначення?
4. Створіть групу в соціальній мережі Facebook. Проведіть чат-конференцію.

7.6. Комплекс тестових (практичних) завдань для самоконтролю

№ з/п.	Теми занять	Тестові завдання (ТЗ), за допомогою яких перевіряються:		
		знання	розуміння	застосування
1	Теоретичні аспекти використання соціальних мереж в освіті	Соціальні мережі – це: а) ресурс глобальної мережі Інтернету; б) звичайний сайт, розміщений на звичайному сервері, який володіє розширеним функціоналом, що дозволяє полегшує спілкування	Які функції служби соціальних мереж (англ. social networking service): а) дозволяє користувачам створювати публічну або напівпублічну анкету, складати список користувачів, із якими вони мають зв'язок та	Виберіть українські служби соціальних мереж: а) livebook; б) ukrface; в) укр; г) socialface; д) yachudo; е) сусіди; ж) усі перераховані вище

		користувачів між собою за допомогою мережі Інтернет; в) платформа для просування різних проектів; г) інтернет-програми	переглядати власний список зв'язків і списки інших користувачів; б) користувач знаходиться в центрі системи та може належати до декількох груп водночас; в) дає змогу користувачам створювати публічну або напівпублічну анкету	
2	Переваги та недоліки використання соціальних мереж в освіті	Серед переваг використання соціальних мереж є: а) зрозумілість ідеології та інтерфейсу соціальних мереж більшої частини Інтернет-аудиторії; б) високий рівень взаємодії викладача та слухача; в) можливість суміщення індивідуальних і групових форм роботи; г) комунікативний простір дає можливість колективної оцінки процесів і результатів роботи, спостереження за розвитком кожного учасника і оцінки	Перебування користувачів у віртуальних соціальних мережах, має негативні аспекти. Які саме: а) швидке звикання до необмеженого перебування у мережі, недоцільне використання часу, втрата зору, порушення біоритму в організмі внаслідок недосипання, розлад нервової системи; б) соціальні мережі можуть стати джерелом використання шахраями особистих даних; в) у певних	Викладач під час навчального процесу може добитися відповідної реакції від молоді, збудити масовий інтерес, створюючи моду на культуру і працю, якщо: а) збільшувати обсяги професійної та духовної інформації в Інтернеті; б) відкривати доступ тим, хто навчається, до цих ресурсів, залучати їх на створювані освітніми установами, навчальними закладами,

		його внеску в колективну творчість; д) усе, перераховане вище	мережах відсутнє видалення створеної сторінки (можна тільки «закрити» її від інших); г) усе, перераховане вище	професійними спільнотами, інформаційними майданчиками; в) керувати процесом «життя» молоді в Інтернеті
3	Використання соціальної мережі Facebook в освітньому процесі та міжособистісній взаємодії науково-педагогічних працівників	Facebook – це: а) інноваційний сайт; б) авторський веб-проект; в) соціальна мережа; г) веб-комунікація користувачів мережі Інтернет	Користувачі Facebook'у мають можливість створювати: а) профілі з фотографіями; б) списками інтересів; в) контактними даними; г) усе, перераховане вище	Користувачі Facebook'у можуть спілкуватись із друзями та іншими користувачами за допомогою: а) приватних або загальнодоступних повідомлень; б) чату; в) відео; г) конференції; д) групових повідомлень

7.7. Рекомендована література

1. Holoshchuk R. Organization of distant studying-consulting center for children / R. Holoshchuk, Yu. Syerov, O. Pasichnyk // Proc. of the Intern. Conf. on Computer Science and Information Technologies «CSIT'2007». – Lviv, 2007. – P. 281–282.

2. Гуревич Р. Інтернет і його соціальні мережі в сфері освіти: напрями використання / Р. Гуревич / Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: зб. наук. пр. III Міжнар. наук.-практ. конф. – С. 52 – 56.

3. Іванюк І. В. Досвід віртуальних навчальних спільнот у формуванні полікультурної компетентності учнів: міжнародний аспект / І. В. Іванюк // Пост методика. – 2013. – № 2 (111). – С. 18 – 20.
4. Івашнюва С. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті / С. Івашнюва // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 2. – С. 15 – 17.
5. Коноплицький С. Соціальні аспекти комунікації в мережі Інтернет: феноменологічний аналіз : дис. канд. соціол. наук: 22.00.01 / С. Коноплицький / НАН України; Інститут соціології. – К., 2006. – 154 с.
6. Литвинова С. Віртуальні предметні спільноти як засіб управління нормативно-методичним забезпеченням діяльності вчителя ЗНЗ / С. Литвинова // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2012. – № 7. – С. 7 – 9.
7. Малицька І. Д. Віртуальні спільноти як інноваційні освітні середовища в системах освіти зарубіжних країн / І. Д. Малицька // Інформаційні технології в освіті. – 2013. – № 15. – С. 276–283.
8. Олексюк Н. В. Використання соціальних мереж у роботі вчителів / Н. В. Олексюк // Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: матеріали наук. конф. – К. : ІТЗН НАПН України, 2015. [Електронний ресурс]. URL : http://conf.iitlt.gov.ua/-Conference.php?h_id=10.
9. Сайт «Мережа партнерство в навчанні» [Електронний ресурс]. URL : <http://ua.partnersinlearningnetwork.com>.
10. Серeda X. Мережа «Партнерство в навчанні для освітян України» / X. Серeda // Інформаційні технології в освіті: зб. наук. праць. – 2011. – № 9. – С. 70 – 81.
11. Яцишин А. В. Застосування віртуальних соціальних мереж для потреб загальної середньої освіти / А. В. Яцишин // Інформаційні технології в освіті. – 2014. – № 19. – С. 119 – 126.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Л. Л. Ляхоцька

ВІДКРИТА ОСВІТА ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

Збірник спецкурсів навчального модуля

для слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів післядипломної

педагогічної освіти за змішаною формою навчання